
Andreja JAKLIČ*

UVODNIK

Trajnostni razvoj postaja vsakodnevna tema v naravoslovnih in tudi družboslovnih disciplinah, toda številne razprave in poročila o napredku pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja (CTR) v zadnjem obdobju (na primer SDG Summit 2023, Sustainable Development Reports 2022, 2023, 2024) opozarjajo na rastoče število izzivov pri uresničevanju Agende 2030.

Krize za uresničevanje CTR prinašajo povsem drugačen kontekst. Ob sprejetju Agende 2030 so bila najpogostejša tarča kritik zaradi (ne)doseganja CTR podjetja (posebej mednarodno delujoča podjetja), ki so bila videna predvsem kot problem (ali celo nasprotniki trajnosti) in ne kot del rešitve, danes pa so podobno videne tudi same vlade, ki v oživljanju industrijskih politik vse bolj prepletajo gospodarsko rast in ekologijo, pa tudi potrošniki, ki sočasno zahtevajo konkurenčnost in trajnost. Velika pričakovanja so usmerjena v institucije znanja, kot so na primer univerze, ki (čeprav se same zelo počasi spreminjajo) o spremembah in trajnosti veliko govorijo. Razprave o združljivosti teh konceptov in o nasprotujočih si izbirah so redke. A podjetja, vlade, potrošniki in univerze so vsi del istega ekosistema, srečujejo se z istim izbirami in izzivi. Sledenje principom trajnosti (CTG ali ESG) brez skrbnega premisleka in stalnih empiričnih preverb lahko postane tudi orodje razvojnega zaostajanja.

Kakšni so izzivi trajnostnega razvoja v obdobju kriz, preizprašuje prvi članek v tem tematskem sklopu. Na podlagi pregleda nacionalnih in mednarodnih poročil ugotavlja, da so skladnost politik, vključevanje (in sodelovanje) različnih deležnikov, posebej izobraževalnih institucij, ter zmožnost zbiranja in analize podatkov med ključnimi pristopi, ki premagujejo izzive doseganja ciljev CTR v obdobju kriz. Bolj kot iskanje krivca sta za dobre odločitve potrebni razumevanje izbire in doseganje kompromisov med cilji. Tematski sklop z namenom prepoznavanja in premagovanja teh izzivov v Sloveniji v nadaljevanju povezuje tri članke na različnih ravneh. Članek z naslovom »Trajnostni razvoj v Sloveniji: Evalvacija doseganja ciljev trajnostnega razvoja« prikazuje uspešnost uresničevanja CTR države Slovenije kot celote v primerjavi z drugimi državami sveta. Tretji članek, »Upoštevanje načela skladnosti politik za trajnostni razvoj v Sloveniji z vidika uresničevanja Agende 2030«, predstavi kritičen pregled usklajenosti notranjih politik in razvojnih strategij na podlagi ključnih dokumentov in sodelovanja institucij. Četrty članek, »Univerze kot pospeševalec trajnostnega

* Dr. Andreja Jaklič, redna profesorica, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, Slovenija, e-pošta: andreja.jaklic@fdv.uni-lj.si, gostujoča urednica

razvoja: Trajnostna FDV«, razkriva študijski primer analize stanja in premikov v obdobju kriz na ravni izbrane institucije znanja. Empirični pregled politik in razvojnih strategij, kvantitativna in kvalitativna analiza uresničevanja CTR na ravni države ter vrednotenje vedenja in doseganja trajnosti osrednje družboslovne fakultete v državi podrobno ocenijo stanje, povežejo makro indikatorje s pregledom na ravni posamezne organizacije ter hkrati ponujajo izhodišče za izboljšave ukrepov, politik ter strategij države in posameznih organizacij.